

ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Глущик М.О.

студентка,

Національний університет «Острозька академія»

УОСОБЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ТРАДИЦІЯХ ОДНІЄЇ РОДИНИ У РОМАНІ-СІМЕЙНІЙ ХРОНІЦІ ДЖ. ГОЛСУОРСІ «САГА ПРО ФОРСАЙТІВ»

В історії світової літератури однією з найпоширеніших тем була проблема кохання, сім'ї, шлюбу та сімейних відносин.

За останні десятиліття як в Україні, так і в світі спостерігається зростаючий інтерес до вивчення родинних традицій з позиції літературознавства.

Дослідивши родинні традиції та звичаї, можна дізнатися про історію розвитку суспільства, його настрої та причини еволюції або занепаду.

Тема сім'ї послугувала об'єктом дослідження таких науковців як К. Делл, Д. Джонса, Н. Г. Ніколаєвої, Ї.-Л. Ру та інших. В англійській літературі у ХХ столітті цій темі присвятив свою творчість Джон Голсуорсі.

Англійський письменник у романі-епопеї «Сага про Форсайтів» створив свого роду хроніки, які охоплюють життя кількох поколінь однієї родини.

Центральною темою цього роману-сімейної хроніки є занепад колись могутньої й сильної англійської буржуазії, крах міцного устрою її життя.

Оскільки події роману відбуваються в часи, сучасником яких був сам автор, можна стверджувати, що події «Саги про Форсайтів» максимально наближені до реальних подій, характерних для англійського суспільства Вікторіанської доби.

Письменник-реаліст дуже точно вибирає як об'єкт аналізу і роздумів історію сім'ї в її залежності від «руху» суспільно-політичної дійсності. Разом із зображенням проблем родини Форсайтів, письменника неминуче хвилює і «доля народна», протиставлення і боротьба двох світів, що є основою епічної трилогії – «Саги про Форсайтів» [3, с. 110].

Дж. Голсуорсі задумує описати життя англійського суспільства кінця ХІХ – початку ХХ століття шляхом опису родинних традицій великої сім'ї Форсайтів. За словами автора, його роман-епопея – це зображення «людських пристрастей, історичних подій, побуту та суспільного життя» [3, с. 111].

У романі-сімейній хроніці «Сага про Форсайтів» автор намагається якомога точніше відобразити устрій англійського буржуазного суспільства, показавши його відбиток у традиціях родини Форсайтів.

Перший роман трилогії «Сага про Форсайтів» «Власник» починається родинною подією – прийомом на честь заручин Джун і Філіпа Босіні. Автор

недаремно вибирає саме таку подію для зачину роману, адже, як відомо, існує родинна традиція збиратися усім родом на честь заручин або одруження когось із його членів.

На цій події ми знайомимося з представниками великого роду Форсайтів, які є стовпом буржуазії: «Форсайти, що змішалися того дня з натовпом інших гостей, вирізнялися поміж них розкішнішим, аніж звичайно, вбранням, настороженим, допитливим і самовпевненим виглядом, блискучою респектабельністю» [1, с. 23].

За словами П. Фассела, середній клас можна вирізнити серед усіх інших швидше через їхню надмірну статечність, та «духовну ненадійність», ніж через їхній середній прибуток [4, с. 331]. Тому коли на заручинах Джун і Філіпа, «хизуючись світлими рукавичками, темно-жовтими жилетками, перами й сукнями, зібралася вся родина», ми отримуємо уявлення про родинну психологію англійської буржуазної сім'ї.

Образ старого Джоліона, «батька» роду, у романі також є «емблемою» його класу, він є уособленням патріархальної сім'ї, типової сім'ї Вікторіанської доби.

Як у романі-сімейній хроніці «Сага про Форсайтів», так і в англійському буржуазному суспільстві загалом, «голова» роду був символом стабільності, опорою усталених норм та звичаїв, нехтування якими прирівнювалися до краху родини, її занепаду.

Власність, яка забезпечувала імідж єдності в англійській родині, так і не змогла сконцентрувати єдність у великій родині Форсайтів, як і імідж єдності імперії, що мала численні колонії, так і не сконцентрувався в Англії.

Члени великого роду Форсайтів були також віддаленими одне від одного, єдиною особливістю, яка їх об'єднувала, було почуття власності. Хто не володіє власністю, а заробляє на життя власними руками – чужий для англійської буржуазної родини.

Консерватизм англійців відчувається і в ставленні до членів родини, тому на заручинах Джун і Босіні Форсайти підозріливо ставляться до зятя не з їхнього кола: «Вперше всю їхню родину охопило інстинктивне відчуття, що вони зустрілися з чимось чужим і небезпечним» [1, с. 23].

Оскільки основною особливістю, яка характерна для будь-якого виду традицій сім'ї Форсайтів, є почуття власності, потреба оберігати власний капітал, то чоловіки і жінки починають сприймати один одного не як окрему особистість, а як засіб капіталовкладення, що ми й бачимо у стосунках подружжя Сомса та Ірен.

Діти традиційно наслідували заняття своїх батьків і ставали на той самий шлях, що й вони, адже «всі вони керувалися найкращими намірами, знаючи, що кожен член родини вкладає свою частку в родинну душу» [1, с. 153].

Жінки в основному займалися домашнім господарством, читали книжки або займалися різними видами мистецтва – малюванням, співом чи грою на музичних інструментах. Молодий Джоліон, запитуючи в Ірен, чим вона займається вдень, дізнається: «Шие собі сукні, ходить по крамницях, відвідує хворих у лікарні, грає на роялі, перекладає з французької мови» [1, с. 495].

Одруження чоловіків і жінок в буржуазному суспільстві прямо залежало від власності, яку вони мали або не мали. Дочка Сомса Флер, яка хотіла вийти заміж за Джона, переживала, що батьки, від яких вони повністю залежали у фінансовому плані, не дадуть їм одружитися, а у них самих немає грошей: «Ми цілком залежні від них. Обмежать нас у грошах, обмежать у іншому» [1, с. 874].

Передавалася власність зазвичай від батька до сина, і якщо сини могли врешті-решт отримати самотійність, то становище дочок було гірше. Єдине, що їх могло очікувати – це зміна утримувача: до виходу заміж вони залежали від батька, а потім – від своїх чоловіків.

Розлучитися по своїй волі жінки теж не мали права, тому вони не лише перебували в економічній залежності від своїх чоловіків, а й були прикріплені до них законом. Сомс у розмові з Ірен на її прохання відпустити її зі щирим здивуванням запитує: «Відпустити? Як я можу тебе відпустити? Адже ми одружені! То чого ж ти просиш?»

Ганебною та неприємною подією є розлучення, зрада сімейній традиції мати стабільну «нерозривну» сім'ю, що вело за собою неминучий осуд в суспільстві, «дошкульні плітки, глум і пересуди» [1, с. 227].

Найбільше представники буржуазної родини боялися публічного осуду або того, що про якісь не зовсім «пристойні події» їхнього родинного життя хтось дізнається. Сомс, який запідозрив дружину у зраді, намагається стежити за нею, але думка про те, що про це хтось може дізнатися, йому нестерпна.

Дім та родинне вогнище є значущим для родини Форсайтів та буржуазної дійсності в цілому. З усіх матеріальних благ вихідці з середнього класу найбільше цінували власний будинок.

У романі-епопеї Джона Голсуорсі Форсайти дуже цінують дім як осередок їхніх звичаїв і традицій, як основне джерело, куди можна вдало вкласти свій капітал. Втратити дім – означає втратити власні сподівання та почуття, бо саме в ньому проходить життя будь-якої родини.

У романі «Власник» образ дому – символ минулої, відкинutoї оболонки. Втрата Сомсом дому – це втрата родинних звичаїв і традицій, які повели за собою і втрату минулої сили і влади буржуазії в цілому.

Крах сімейного життя символізує в романі крах усталених норм та традицій буржуазного суспільства.

Заручини Джун і Філіпа символізують розквіт буржуазії з усією її розкішшю та достатком (на початку трилогії), а вже одруження Флер і Майкла (у кінці трилогії) – незмінну психологію середнього класу, закостеніння її моралі, вперте намагання повернути минуле.

Таким чином, у романі-сімейній хроніці «Сага про Форсайтів» Дж. Голсуорсі створив описи традицій родини, що охоплюють кілька поколінь. За допомогою розповіді та детального розгляду традицій родини Форсайтів автор показав занепад колись могутньої англійської буржуазії, крах колись міцного устрою її життя. Аналіз родинних традицій роману показав проблеми буржуазного суспільства, мікромоделлю якого у творі є родина Форсайтів.

Список використаних джерел:

1. Голсуорсі Джон. Сага про Форсайтів [Електронний ресурс] / Джон Голсуорсі. – Режим доступу: <http://javalibre.com.ua/java-book/book/338>
2. Леонович О. А. Страноведение Великобритании: Учебное пособие. – 3-е изд. – М.: КДЦ, 2005. – 256 с.
3. Тугушева М. П. Джон Голсуорси. Жизнь и творчество. – М., «Наука», 1973. – 176 с.
4. Douglas Hunt. The Dolphin Reader. – Boston, Houghton Mifflin Company, 1986. – 1127 p.

Калініна А.О.

студентка,

Вінницький обласний гуманітарно-педагогічний коледж

ВАМПІРСЬКА ТЕМАТИКА В ЛІТЕРАТУРІ ТА КІНЕМАТОГРАФІ: ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО

Масова сучасна культура, кінематограф та паракультура Інтернету широко використовують вампірську тематику [2, с. 19]. Більшість жанрів літератури та кіно у своєму арсеналі мають велику кількість творів, що перетинаються з темою вампірів: від любовного до постапокаліптичного роману, від фантастичного кіно до бойовика та комедії.

Мета дослідження – простеження розвитку вампірського жанру у літературі, опис розвитку образу вампіра у літературі та кінематографі, виділення основних авторів-представників жанру.

Образ вампіра у літературі бере свій початок з фольклору більшості народів світу. Єдиних рис цього міфологічного персонажу не існує, але з плином часу та розвитком літератури з'явився образ, що взяв за основу фольклор та відшліфувався авторськими ідеями письменників та кінематографістів. Етимологія слова «вампір» достеменно не відома, але фольклористи після років досліджень виділили список назв міфологічних істот, що мають схожі, або близькі риси поведінки, рідко, зовнішнього вигляду та способу народження чи виникнення, серед них можемо виділити: вепир (Болгарія), блаутзаугер (Баварія), мармолікай (Греція), ракшасас (Індія), лангсуяр (Малазія), та ін. Слідуючи книзі Гордона Мелтона «Енциклопедія вампірів», у одних народів вампір – істота, що має фізичне тіло та живе завдяки тому, що п'є кров та енергію людей та тварин, у інших – надприродне безтілесне створіння, що харчується життєвими силами та насилає хвороби [3]. Тим не менш, цих загальних та розмитих описів та повір'їв досить, щоб «вампіризм» набув популярності та зайняв міцну позицію у культурі ще тисячоліття тому.

Основною хвилею популярності вампірів стає середина XVIII століття. На цей час припадає початок «вампірського безумства» по всьому світу і починається ця паніка з випадків у реальному житті, що є задокументованими. Художня література не залишилася осторонь. Першим